

سلسله دروس خارج

اصول فقہ

بہت وضع

جلسہ :

۶۶

تاریخ :

۱۹ / ۱۲ / ۱۴

نظریات پیرامون
«حقیقتِ وضع»

نظریه ششم:

مبنای هوویت

وضع عبارت است از «جعل هوویت بین لفظ و معنی در عالم اعتبار»

هوویت دو قسم است:

(۱) تکوینی: در عالم تکوین است

(۲) اعتباری: در عالم اعتبار است و توسط جعل جاهل پدید می آید

مبنای
«هوویت»

موارد دیگر جعل «هوویت»:

(۱) حکومت

(۲) امارات (به اینکه شارع مؤدای اماره را همان واقع قرار می دهد) [مرحوم نائینی]

دلایل مرحوم بجنوردی
بر مبنای «هوهویت»

دلیل اول :

وقتی کسی لفظی را به دیگری القاء می کند ← در حقیقت معنی را القاء کرده است (در صورت اراده جدی)

و این در صورتی ممکن است ← که این دو یکی شده باشند

علت ← چرا که القاء یک شیء، نمی تواند القاء چیزی مغایر آن باشد

دلایل مرحوم بجنوردی
بر مبنای «هوهویت»

دلیل دوم :

ماهیت چهار نحوه وجود دارد :

۱. وجود عینی ۲. وجود ذهنی ۳. وجود لفظی ۴. وجود کتبی

اگر لفظ (= کیف) با معنی (= مثلاً جوهر) متحد نباشد (و لو اعتباراً)

چگونه وجود لفظ و وجود معنی، دو وجود برای یک ماهیت می شوند؟

دلایل مرحوم بجنوردی
بر مبنای «هوهویت»

دلیل سوم:

اتحاد وجودی لفظ و معنی (و لو بالاعتبار) ← باعث سرایتِ حسن و قبح از معنی به لفظ

ما می گوئیم :

پیرامون دلیل سوم:

کلام کاملی نیست :

اولا : صرف وضع، حسن و قبح را پدید نمی آورد

حسن و قبح معلول کثرت استعمال و انس

ثانیا : امر اعتباری (وضع) نمی تواند علت برای امر عینی (حسن و قبح) باشد

آنچه در خارج به وجود می آید :

پیدایش
حسن و قبح

استعمال

پدید آمدن علامیت یا تعهد یا ملازمه
یا هوویت در عالم اعتبار

جواب آیت الله فاضل :

پیرامون دلیل دوم :

وجود لفظی را در ردیف وجود حقیقی شمرده اند

(یعنی مباین وجود خارجی + وجود ذهنی است)

در این صورت ← وجود خارجی معنی، مباین وجود لفظی معناست ← این چه اتحادی است؟

پایان